

บทสรุปผู้บริหาร
ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชน
ต่อกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้
[PEACE SURVEY]
ครั้งที่ 2

จัดทำโดย

สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ศูนย์ความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถาบันอิสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ศูนย์ความร่วมมือทรัพยากรสันติภาพ
ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้
สภาประชาสังคมชายแดนใต้
มูลนิธิเอเชีย
สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

สิงหาคม 2559

ผลการสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้
[PEACE SURVEY] ครั้งที่ 2
กรกฎาคม - สิงหาคม 2559

คณะที่ปรึกษาโครงการ	พล.อ.เอกชัย ศรีวิลาศ
คณะทำงานวิชาการ	ผศ.ดร.กุสุมา ภูใหญ่, ดร.ชายนิย ช. บุญพันธ์, จุฬารัตน์ ดำรงวิถีธรรม, ดร.ต่ายดิน อูสมาน, นีวดี สาหิม, ผศ.ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์, ดร.พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์, ดร.มะนะพียะ เมาคี, มูฮัมหมัดนาเซอร์ ทะบาแย, มูฮัมหมัดอาบู ปาทาน, ผศ.ดร.เมตตา ภูนิง, เมธัส อนุวัตรอุดม, รอปียะ เจ๊ะเลาะ, รอมฎอน ปันจอร์, ผศ.ดร.วัลักษณ์กมล จ่างกมล, รศ.ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ, ผศ.ดร.ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี, สุวรา แก้วนุ้ย, สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, อับดุลการิม อัสมะแอ, Dr.Norbert Ropers, Pauline Tweedie
หัวหน้าทีมภาคสนาม	คณิงนิจ มากชูชิต, ดร.ชายนิย ช. บุญพันธ์, ดร.พัทธ์ธีรา นาคอุไรรัตน์, ดร.มะนะพียะ เมาคี, ดร.นีวดี สาหิม, รอปียะ เจ๊ะเลาะ, ศุภสิทธิ์ สามะ, สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, สุวรา แก้วนุ้ย, อับดุลการิม อัสมะแอ
ผู้ประสานงานการเก็บข้อมูล	ดร.ชายนิย ช. บุญพันธ์, ดร.นีวดี สาหิม, สุวรา แก้วนุ้ย
คณะผู้กร่างรายงาน	เมธัส อนุวัตรอุดม, สุวรา แก้วนุ้ย
ทีมสนับสนุนการบริหารจัดการ	ดวงฤดี มัทธนาภรณ์, ศุภมาส วิริยะสกุลพันธุ์, นิภาพรรณ แก้วทอง, ประภาพร วัฒนพงศ์
องค์กรเครือข่าย	สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สถาบันอิสลาม มหาวิทยาลัยฟาฏอนี สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ สภาประชาสังคมชายแดนใต้ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์ความร่วมมือทรัพยากรสันติภาพ มูลนิธิเอเชีย
สนับสนุนงบประมาณโดย	สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

หมายเหตุ: รายชื่อบุคคลเรียงตามลำดับอักษร

บทสรุปผู้บริหาร

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

ต่อกระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครั้งที่ 2 (Peace Survey)

บทนำ

การสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเครือข่าย 15 องค์กร ครั้งนี้ เป็นการสำรวจครั้งที่ 2 ซึ่งเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 15 กรกฎาคมถึง 22 สิงหาคม 2559 โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มเช่นเดียวกับครั้งที่ 1 คือ กลุ่มประชาชนทั่วไป จำนวน 1,570 คน และกลุ่มผู้นำความคิด จำนวน 110 คน

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ก็เป็นวิธีเดียวกันกับครั้งที่ 1 เช่นกัน คือ ในส่วนของกลุ่มประชาชนทั่วไปนั้น จะใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling) ตามหลักความน่าจะเป็นลงถึงระดับครัวเรือน ซึ่งจะทำให้ประชาชนทุกคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และอีกสี่อำเภอในจังหวัดสงขลาคือ เทพา นาทวี จะนะ และสะบ้าย้อย มีโอกาสถูกสุ่มเป็นตัวแทนอย่างเท่าเทียมกัน ในส่วนของกลุ่มผู้นำความคิดนั้น จะใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และการเสนอชื่อต่อด้วยวิธีสโนว์บอล (snowball)

ในการสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้กระบวนการสันติภาพดำเนินไปในทิศทางที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนที่เกี่ยวข้องและอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง อันเป็นการใช้ข้อมูลความรู้มีใช้อารมณ์ความรู้สึกเป็นฐานในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง โดยทางองค์กรเครือข่ายหวังว่าการทำให้เสียงประชาชนที่ถูกสุ่มโดยปราศจากอคติบนพื้นฐานของหลักวิชาทางสถิติดังกล่าวเป็นที่ปรากฏรับรู้ต่อสังคมวงกว้าง จะเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมให้ประชาชนมีพลังในการกำหนดทิศทางของกระบวนการสันติภาพมากขึ้น ตามที่ทุกฝ่ายต่างเน้นย้ำอยู่เสมอว่าคำตอบอยู่ที่ประชาชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรับทราบข้อคิดเห็นและพัฒนาการทางความคิดของกลุ่มตัวอย่างประชาชนทั้งไทยพุทธและมลายูมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาในอำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย ที่มีต่อกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้/ปาตานี
2. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกระบวนการสันติภาพได้มีข้อมูลทางวิชาการที่สะท้อนเสียงความต้องการของประชาชนในการประกอบการตัดสินใจ
3. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้สะท้อนมุมมองและความต้องการต่อผู้เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกระบวนการสันติภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,572 คนทั้งไทยพุทธ ไทยจีน และมลายูมุสลิมในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลาในอำเภอจะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย ตลอดจนผู้นำทางความคิดจากทุกภาคส่วนจำนวน 100 คน

ระเบียบวิธีวิจัย

1) พื้นที่ในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ก) การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งทำการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่ม (sampling methods) คือการใช้หลักความน่าจะเป็นในทางสถิติ เพื่อประกันว่าทุกคนทุกหน่วยในประชากรที่ศึกษามีโอกาสเท่ากันในการถูกเลือก (the same probability of selection) ความน่าเชื่อถือของความเป็นตัวแทน (representation) ของกลุ่มตัวอย่างจะทำให้ผลการสำรวจ มีความคลาดเคลื่อนทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ โดยมีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มระดับตำบล จะทำการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Sampling) จากตำบลทั้งหมดที่มีอยู่ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้และ 3 อำเภอของจังหวัดสงขลา โดยได้ตำบลตัวอย่างจำนวน 123 ตำบล

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มระดับหมู่บ้าน จะทำการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Sampling) จากหมู่บ้านที่มีในตำบลที่ถูกสุ่มไว้ โดยได้หมู่บ้านตัวอย่างจำนวน 131 หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มเลือกครัวเรือนด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Sampling) โดยสุ่มหมู่บ้านหรือชุมชนละ 12 ครัวเรือน และทำการสุ่มเลือกสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 1 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,572 ตัวอย่าง

ข) การสำรวจความคิดเห็นของผู้นำความคิดจากทุกภาคส่วนในพื้นที่

การสำรวจของผู้นำความคิดจากทุกภาคส่วน ทำการศึกษาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และ 4 อำเภอในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งมีประชากรในการศึกษา จำนวน 100 คน โดยมีขั้นตอนในการคัดเลือกตัวแทนของผู้นำความคิดในการสำรวจรอบที่ 2 จากการใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snowball) โดยให้กลุ่มผู้นำทางความคิดที่เป็นบุคคลตั้งต้นในการสำรวจรอบที่ 1 เสนอชื่อตัวอย่าง 10 รายชื่อ และทางคณะทำงานวิชาการจะพิจารณาความถี่ของการถูกเสนอชื่อ เพื่อให้ได้รายชื่อบุคคลอีก 100 รายชื่อ ในการสอบถามความคิดเห็น โดยชื่อของผู้นำความคิดจะไม่มีเปิดเผยชื่อต่อสาธารณะ

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยแบบสอบถามดังกล่าวมาจากการรวบรวมการศึกษางานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาสังคมและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ทักษะติดต่อปัญหาและสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

ส่วนที่ 3 ทักษะติดต่อกระบวนการสันติภาพ/สันติสุข

ส่วนที่ 4 ทักษะติดต่อสิ่งที่ควรดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่สันติภาพ/สันติสุข

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก) การสำรวจความคิดเห็นประชาชนในพื้นที่

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบต่อหน้า (face-to-face interview) โดยใช้แบบสอบถามบันทึกข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยทีมเก็บข้อมูลภาคสนาม ที่ผ่านการอบรมการสัมภาษณ์มาแล้ว ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ เดือน กรกฎาคม - สิงหาคม 2559 ขั้นตอนในการทำงานภาคสนาม มีดังนี้

- 1) ประสานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้รับรู้วัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงาน
- 2) เก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อเตรียมแผนการทำงานภาคสนาม ได้แก่ แผนที่หมู่บ้าน บัญชีครัวเรือน และสมาชิกในหมู่บ้าน
- 3) ติดต่อพื้นที่ที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างเพื่อขอเข้าศึกษาวิจัย
- 4) หาจุดที่ตั้งของครัวเรือนและบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 5) ติดต่อบุคคลในครัวเรือนเพื่อขอสัมภาษณ์ และเมื่อได้รับความยินยอมแล้วจึงเริ่มทำการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 60 -90 นาที ในการตอบแบบสัมภาษณ์

ข) การสำรวจของผู้นำความคิดจากทุกภาคส่วนในพื้นที่

การสำรวจของผู้นำความคิดจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบต่อหน้า (face-to-face interview) โดยใช้แบบสอบถามบันทึกข้อมูล และแบบฟอร์มในการเสนอรายชื่อเพิ่มเติม การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยทีมวิชาการในพื้นที่ที่ผ่านการทำความเข้าใจประเด็นคำถาม และวิธีการดำเนินงานมาแล้ว ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลคือเดือน กรกฎาคม - สิงหาคม 2559 ขั้นตอนในการทำงานภาคสนาม มีดังนี้

- 1) ทางสถาบันพระปกเกล้า/ทีมวิชาการ ประสานรายชื่อกลุ่มผู้นำทางความคิดที่ถูกเสนอรายชื่อชื่อ ทั้ง 100 รายชื่อ เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ข้อมูล
- 2) เมื่อได้รับความยินยอมแล้ว นักวิชาการของเครือข่ายเข้าทำการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 60 -90 นาที ในการตอบแบบสัมภาษณ์

4) การอบรมพนักงานสัมภาษณ์และการควบคุมคุณภาพข้อมูล

เมื่อจัดทำคู่มือการสัมภาษณ์และการทำงานภาคสนามเสร็จแล้ว จะทำการอบรมหัวหน้าทีมและพนักงานสัมภาษณ์ทั้งในเชิงทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติในพื้นที่ทดลอง เนื้อหาในการอบรมครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการสำรวจ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการสำรวจและการเข้าหากกลุ่มตัวอย่าง เนื้อหาของแบบสอบถาม เทคนิคการสัมภาษณ์ ข้อพิจารณาเชิงจริยธรรมในคน การทดสอบความเข้าใจเนื้อหาและขั้นตอนการสำรวจ และการนำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขที่พบขณะฝึกปฏิบัติ

การสำรวจในครั้งนี้มีการควบคุมคุณภาพข้อมูลหลายวิธีเพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานั้น มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือได้ ประการแรก มีผู้ควบคุมงานภาคสนามโดยหัวหน้าทีมในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้จะทำการติดต่อประสานงานกับพื้นที่เพื่อเตรียมแผนงานภาคสนามแล้ว ยังมีหน้าที่คอยดูแล กำกับ และให้คำแนะนำพนักงานสัมภาษณ์อย่างต่อเนื่อง ประการที่สอง มีคนในพื้นที่พาเข้าไปพบกลุ่มตัวอย่างและแนะนำทีมงานภาคสนามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เกิดความไว้วางใจที่จะให้ข้อมูล

5) ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในคน

ในการศึกษานี้ ได้พิจารณาประเด็นจริยธรรมการวิจัยในคนทั้งการขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ตลอดจนการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ และใช้เพื่อการวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น หากกลุ่มตัวอย่างต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการฯ เพิ่มเติมทางคณะผู้วิจัยได้แจ้งชื่อหน่วยงานและบุคคลที่สามารถติดต่อได้ไว้ด้วย

ประเด็นการเก็บรักษาข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับ คณะผู้วิจัยเน้นย้ำกับพนักงานสัมภาษณ์ให้เก็บรักษาข้อมูลของผู้ตอบเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และให้ใช้รหัสแทนตัวบุคคล ซึ่งผู้อื่นไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับไปได้ และจะไม่มีเปิดเผยตัวตนหรือชื่อของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อสาธารณะ ข้อมูลจะถูกนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยจะถูกนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม และนำเสนอเป็นรายงานการวิจัย

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดย *สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)* ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1) เพศ – ศาสนา – ภูมิลำเนา

ในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 1,570 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 57 และ 43 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 76.8) รองลงมา นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 23.2) มีอายุเฉลี่ยที่ 42 ปี โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานีมากที่สุด (ร้อยละ 34.6) รองลงมาคือ นราธิวาส ยะลา และสงขลา (ร้อยละ 31.8, 18, และ 12.7 ตามลำดับ) ทั้งนี้ อีกร้อยละ 2.9 เป็นคนที่ย้ายมาจากพื้นที่

ในขณะที่ผู้นำความคิด มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 110 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 86.4 และ 13.6 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 66.4) รองลงมา นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 33.6) มีอายุเฉลี่ยที่ 53 ปี โดยมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เกือบร้อยละ 80 ที่เหลืออีกร้อยละ 20 เป็นคนนอกพื้นที่ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว สัดส่วนของผู้นำความคิดที่เป็นคนนอกพื้นที่จะสูงกว่าของประชาชนทั่วไป

1.2) อัตลักษณ์ – ภาษา

เมื่อถามว่าผู้ตอบแบบสอบถามนิยามตัวเองว่าเป็นคนอะไร พบว่าประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่นิยามว่าตนเป็นคนมุสลิม (ร้อยละ 47.5) ซึ่งสะท้อนการนิยามที่อยู่บนฐานศาสนาเป็นหลัก รองลงมาคือนิยามว่าตนเป็นคนไทย คนมลายู คนพุทธ และคนปาตานี (ร้อยละ 24.7, 19, 5.2, และ 1.9 ตามลำดับ) ในส่วนของ

ผู้นำความคิดนั้น สัดส่วนของผู้ที่นิยามว่าตัวเองเป็นคนไทยกับผู้ที่นิยามว่าตัวเองเป็นคนมุสลิม จะค่อนข้างใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 33.6 และ 29.1 ตามลำดับ) รองลงมาคือ ผู้ที่นิยามว่าเป็นคนมลายูและผู้ที่นิยามว่าเป็นคนปาตานี ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 9.1)

สำหรับภาษาที่ประชาชนทั่วไปมีทักษะในการใช้ได้มากที่สุด คือ ภาษาไทย (ร้อยละ 87.9) รองลงมาคือ ภาษามลายูถิ่น (ร้อยละ 80.9) และภาษามลายูกลาง (53.8) กลุ่มภาษาถัดไป คือ ภาษาอาหรับ (ร้อยละ 21.8) เช่นเดียวกับผู้นำความคิดก็มีทักษะในการใช้ภาษาไทยมากที่สุด (ร้อยละ 100) รองลงมาเป็นภาษามลายูถิ่น (ร้อยละ 81.8) แต่ลำดับถัดมาจะแตกต่างกัน คือ ผู้นำความคิดจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้มากกว่าประชาชนทั่วไป (ร้อยละ 64.5) จากนั้นจึงเป็นภาษามลายูกลาง (62.7) กลุ่มภาษาถัดไป คือ ภาษาอาหรับ (ร้อยละ 37.3)

1.3) การศึกษา - อาชีพ - รายได้

สำหรับข้อมูลด้านการศึกษายาสายสามัญ ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 39.3) ซึ่งต่างจากผู้นำความคิดที่ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 35.5) ส่วนสายศาสนา ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่จะไม่ได้ศึกษา (ร้อยละ 36.8) แต่สำหรับผู้ที่ได้ศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะจบตติกาเป็นหลัก (ร้อยละ 25) ในขณะที่ผู้นำความคิดส่วนใหญ่จะจบการศึกษาระดับปลาย (ชานาเวีย) (ร้อยละ 25.5)

อาชีพของประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ คือ เกษตรกร ทำไร่ ทำสวน ทำประมง เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 41.2) รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป บริการ แรงงาน (ร้อยละ 18.9) โดยคนจำนวนมากมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 80.8) ในขณะที่ผู้นำความคิดส่วนใหญ่เป็นผู้นำศาสนาและผู้สอนศาสนา (ร้อยละ 22.7) รองลงมาจะมีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ครูอาจารย์ นักวิชาการ (ร้อยละ 13.6) นักกิจกรรมทางสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชน (ร้อยละ 10.9) และนักธุรกิจ พนักงาน พ่อค้า แม่ค้า (ร้อยละ 10.9) โดยคนจำนวนมากมีรายได้สูงกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 72.7)

1.4) ช่องทางติดตามข่าวสาร

ประชาชนทั่วไปจะติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 82) รองลงมาจะเป็นช่องทางที่ใกล้ตัว คือ คนใกล้ชิดและคนในชุมชน (ร้อยละ 81.6) รวมถึงผู้นำศาสนา มัสยิด และวิทยุทั่วไป (ร้อยละ 60.6, 56.2, และ 44.7 ตามลำดับ) แต่สำหรับผู้นำความคิดส่วนใหญ่จะติดตามข่าวสารผ่านทางคนใกล้ชิดและคนในชุมชนเป็นหลัก (ร้อยละ 83.6) รองลงมาคือสื่อโซเชียลมีเดีย (เฟสบุ๊ก/ไลน์/ทวิตเตอร์/วอสแอป) (ร้อยละ 81.8) ตลอดจนโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต/เว็บไซต์ และผู้นำศาสนา (ร้อยละ 80, 75.4, และ 72.7 ตามลำดับ)

2. มุมมองต่อปัญหาและผลกระทบจากเหตุการณ์ในพื้นที่

2.1) ประสบการณ์ตรงจากเหตุการณ์

ตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน มีผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนของประชาชนทั่วไปที่เคยผ่านประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเหตุการณ์ในพื้นที่ หรือมีคนในครอบครัว ญาติสนิทเคยผ่านประสบการณ์ตรงดังกล่าว จำนวนร้อยละ 14.3 โดย 7 คนจาก 100 คน จะมีคนในครอบครัวหรือญาติสนิทเสียชีวิตจากเหตุการณ์ และ 3 คนจาก 100 คน เคยหรือมีคนในครอบครัวหรือญาติสนิทเคยถูกปิดล้อมตรวจค้น ถูกเชิญตัวไปสอบสวน หรือถูกจับโดยเจ้าหน้าที่

ในขณะที่ส่วนของผู้นำความคิดเห็นนั้นจะมีสัดส่วนที่สูงกว่าคือ ร้อยละ 51.8 โดย 21 คนจาก 100 คน จะมีคนในครอบครัวหรือญาติสนิทเสียชีวิตจากเหตุการณ์ และ 28 คนจาก 100 คน เคยหรือมีคนในครอบครัวหรือญาติสนิทเคยถูกปิดล้อมตรวจค้น ถูกเชิญตัวไปสอบสวน หรือถูกจับโดยเจ้าหน้าที่

2.2) ผลกระทบจากสถานการณ์

สำหรับผลกระทบจากสถานการณ์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น พบว่า ประชาชนทั่วไปได้รับผลกระทบมากที่สุดในเรื่องเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ รายได้ (ร้อยละ 69.1) รองลงมาคือ การเดินทางในชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 64.5) และความปลอดภัยในชีวิต (ร้อยละ 64.3) โดยรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัยหากต้องออกจากบ้านในเวลากลางคืน (ร้อยละ 69.7) อยู่ใกล้เจ้าหน้าที่รัฐที่มีอาวุธ (ร้อยละ 62.3) และพบปะพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จัก (ร้อยละ 62) รวมถึงการวิจารณ์ทหารตำรวจและขบวนการ

ในขณะที่ผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและการเดินทางในชีวิตประจำวัน (สัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 80.9) ส่วนผลกระทบเรื่องเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพนั้นเป็นลำดับรองลงมา (ร้อยละ 74.6) ทั้งนี้ จะรู้สึกไม่ปลอดภัยที่จะวิจารณ์ขบวนการเคลื่อนไหวและทหารตำรวจ (ร้อยละ 80.9 และ 74.6 ตามลำดับ) ออกจากบ้านในเวลากลางคืน (ร้อยละ 80) และแสดงความเห็นเกี่ยวกับเอกราชปาตานี (ร้อยละ 78.2)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ รู้สึกว่าต้องระมัดระวังอย่างมากในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้คน (ร้อยละ 53.1) ในขณะที่ผู้นำความคิดเห็นใหญ่กลับรู้สึกว่าคนส่วนใหญ่ไว้วางใจได้ (ร้อยละ 54.5) ซึ่งความแตกต่างตรงนี้สะท้อนถึงความรู้สึกไม่ไว้วางใจและความรู้สึกประหวั่นพรั่นองของประชาชนคนธรรมดาที่มีอยู่สูงกว่าของผู้นำความคิดเห็น

2.3) ความเสมอภาคจากนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ

เมื่อถามถึงการได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาลในเรื่องต่างๆ ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเห็นต่างเห็นตรงกันว่าคนไทยพุทธ/จีนได้รับการปฏิบัติดีกว่าคนมลายูมุสลิมในเรื่องของกระบวนการยุติธรรม (ร้อยละ 17.8 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 50.9 ในส่วนของผู้นำความคิดเห็น) และความมั่นคง (ร้อยละ 16.8 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 40.9 ในส่วนของผู้นำความคิดเห็น) ในขณะที่รู้สึกว่าการปฏิบัติ

ได้รับการปฏิบัติที่ดีกว่าคนไทยพุทธ/จีนในเรื่องศาสนา (ร้อยละ 6.5 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 24.5 ในส่วนของผู้นำความคิด)

สำหรับมุมมองด้านหญิงชายนั้น ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดกว่าครึ่งต่างมองว่าผู้ชายยังทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำทางการเมืองได้ดีกว่าผู้หญิง (ร้อยละ 59.3 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 55.5 ในส่วนของผู้นำความคิด) แต่สำหรับบทบาทในด้านเศรษฐกิจและการสร้างสันติภาพนั้น มองว่าผู้ชายและผู้หญิงต่างทำหน้าที่ได้ดีพอๆกัน

3. มุมมองต่อขบวนการและรัฐบาล

3.1) ขบวนการ

ในสายตาของประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ มองกลุ่มคนที่ใช้อาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ขณะนี้ว่าเป็น “ผู้ก่อความไม่สงบ” (ร้อยละ 40) รองลงมาคือตอบว่าไม่รู้ (ร้อยละ 16.9) ถัดมาจะมองว่าเป็น “กลุ่มผู้มีความคิดเห็นและอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ” (ร้อยละ 8.7) และขอไม่ตอบ (ร้อยละ 7.5) ทั้งนี้ มีผู้ที่มองว่าเป็น “ผู้ก่อเหตุรุนแรง” “ขบวนการปลดปล่อยปาตานี/ยูแว” และ “โจรใต้/อาชญากร” ในจำนวนไล่เลี่ยกันคือประมาณร้อยละ 6 โดยมีผู้ที่ตอบว่าไม่รู้และขอไม่ตอบรวมกันเป็นจำนวนร้อยละ 24.4

แต่ในสายตาของผู้นำความคิดส่วนใหญ่แล้วนั้น จะมองต่างจากประชาชนทั่วไป คือมองว่ากลุ่มคนที่ใช้อาวุธต่อสู้กับเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่เป็น “กลุ่มผู้มีความคิดเห็นและอุดมการณ์แตกต่างจากรัฐ” (ร้อยละ 28.2) รองลงมาคือ “ขบวนการปลดปล่อยปาตานี/ยูแว” (ร้อยละ 24.5) และ “ผู้ก่อความไม่สงบ” (ร้อยละ 14.5) ตามลำดับ โดยเป็นที่น่าสังเกตว่า แม้สื่อกระแสหลักบางส่วนของกรุงเทพฯจะเรียกกลุ่มขบวนการดังกล่าวว่า “โจรใต้” แต่คนส่วนใหญ่ในพื้นที่กว่าร้อยละ 90 กลับไม่มองอย่างนั้น

ทั้งนี้ เมื่อถามว่าเคยได้ยินชื่อขบวนการใดบ้างนั้น คำตอบของทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเหมือนกันคือ เคยได้ยินชื่อของ PULO มากที่สุด ตามมาด้วย BRN, BERSATU, MARA Patani, BIPP, และ GMIP ตามลำดับ

3.2) ปัจจัยที่ทำให้คนเข้าร่วมขบวนการ

จากผลสำรวจสะท้อนว่า กลุ่มประชาชนทั่วไปจะมองเหตุผลของการเข้าร่วมขบวนการในแง่ของปัจจัยทางสังคมเป็นหลัก คือ การติดยาเสพติด (ร้อยละ 69.4) และการขาดการศึกษา (ร้อยละ 67.2) ในขณะที่กลุ่มผู้นำความคิดจะมองในแง่ของปัจจัยทางการเมืองเป็นหลัก คือ ความรู้สึกที่ใช้สันติวิธีเรียกร้องแล้วไม่ได้ผล (ร้อยละ 83.6) และการถูกกดขี่จากการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 81.8)

3.3) เป้าหมายหลักของขบวนการ

ประชาชนจำนวนมากน้อยตอบว่าไม่รู้ว่าเป็นเป้าหมายหลักของขบวนการคืออะไร (ร้อยละ 39.3) ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะเป็นเพราะการดำเนินงานของขบวนการ ซึ่งมีลักษณะปิดลับทั้งในแง่ของตัวบุคคลและแนวทางขององค์กร ทำให้คนในสังคมไม่มีโอกาสได้รับข้อมูลจากกลุ่มขบวนการโดยตรง หรืออาจจะรู้แต่ไม่กล้าที่จะตอบก็เป็นได้ คำตอบถัดมาคือ รู้ว่าขบวนการต้องการเอกราช/แยกดินแดนไปเป็นรัฐอิสระ (ร้อยละ 23) รองลงไปเป็นคำตอบที่มีผู้ตอบในจำนวนใกล้เคียงกัน ได้แก่ “ขอไม่ตอบ” “ต้องการอำนาจและอิทธิพลเพื่อประโยชน์ของตัวเอง” และ “ต้องการเขตปกครองพิเศษ/เขตปกครองตนเอง (ยังเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย)” (ร้อยละ 12.2, 12.1, และ 11.1 ตามลำดับ)

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผู้นำความคิดเห็นนั้น เกือบครึ่งตอบว่าเป็นเป้าหมายหลักของขบวนการคือ ต้องการเอกราช/แยกดินแดนไปเป็นรัฐอิสระ (ร้อยละ 48.2) รองลงมาคือ ต้องการเขตปกครองพิเศษ/เขตปกครองตนเอง (ยังเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย) (ร้อยละ 22.7) และต้องการอำนาจและอิทธิพลเพื่อประโยชน์ของตัวเอง (ร้อยละ 19.1)

3.4) ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเห็นส่วนใหญ่ต่างรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกหรือลบ (ร้อยละ 42.9 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 45.5 ในส่วนผู้นำความคิดเห็น) โดยประชาชนทั่วไปให้คะแนนรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ ในการแก้ไขสถานการณ์เฉลี่ยอยู่ที่ 4.7 จากคะแนนเต็ม 10 ซึ่งอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันกับคะแนนเฉลี่ยที่ผู้นำความคิดเห็นให้คือ 4.04

4. มุมมองต่อความรุนแรง

4.1) สาเหตุของความรุนแรง

ในส่วนของข้อคำถามนี้ จะเป็นเรื่องมุมมองต่อสาเหตุของ “ความรุนแรง” ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งประชาชนทั่วไปมองว่าความรุนแรงในพื้นที่เกิดจากหลายสาเหตุปะปนกัน โดยในข้อที่ระบุเกินร้อยละ 50 ว่าเป็นสาเหตุของความรุนแรง จะมีดังนี้คือ กลุ่มอิทธิพลยาเสพติดและค้ายาเถื่อน (ร้อยละ 56.3) เจ้าหน้าที่รัฐเลี้ยงไข้เองบประมาท (ร้อยละ 53.5) การแข่งขันกันทางการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ (ร้อยละ 52.4) นโยบายรัฐที่เลือกปฏิบัติ ทำให้คนรู้สึกไม่เป็นธรรม (ร้อยละ 51.9) และกลุ่มคนไม่หวังดีที่บิดเบือนประวัติศาสตร์และศาสนาเพื่อประโยชน์ตัวเอง (ร้อยละ 50.9) โดยมีจำนวนผู้ตอบว่าไม่รู้และขอไม่ตอบรวมกันสูงที่สุดในข้อที่ว่า ความรุนแรงในพื้นที่เกิดจากการที่สยามยึดครองปาตานีเป็นอาณานิคม (ร้อยละ 38.9)

สำหรับผู้นำความคิดก็มีมุมมองต่อสาเหตุความรุนแรงที่หลากหลายเช่นกัน โดยในข้อที่ระบุเกินร้อยละ 50 ว่าเป็นสาเหตุของความรุนแรง จะมีดังนี้คือ เจ้าหน้าที่รัฐเลี้ยงตัวเองงบประมาณ (ร้อยละ 77.3) นโยบายรัฐที่เลือกปฏิบัติ ทำให้คนรู้สึกไม่เป็นธรรม (ร้อยละ 73.7) กลุ่มอิทธิพลยาเสพติดและค้ายาของเถื่อน (ร้อยละ 72.7) สยามยึดครองปาตานีเป็นอาณานิคม (ร้อยละ 60.9) กลุ่มคนไม่หวังดีที่บิดเบือนประวัติศาสตร์และศาสนาเพื่อประโยชน์ตัวเอง (ร้อยละ 60) และการแข่งขันกันทางการเมืองท้องถิ่นและระดับชาติ (ร้อยละ 59.1)

4.2) กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง

จำนวนประชาชนทั่วไปที่ตอบว่าไม่รู้และไม่ตอบว่าใครเกี่ยวข้องกับความรุนแรงข้างนั้น คิดรวมกันมาเป็นลำดับที่หนึ่ง (ร้อยละ 27.4) แต่สำหรับผู้ตอบ มองว่ากลุ่มที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงสามลำดับแรกคือ กลุ่มยาเสพติด-น้ำมันเถื่อน (ร้อยละ 11.8) ขบวนการ (ร้อยละ 10.5) และทหารพราน (ร้อยละ 8.4)

ในความเห็นของผู้นำความคิดมองว่า กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงสามลำดับแรกคือ ขบวนการ (ร้อยละ 24.9) กลุ่มยาเสพติด-น้ำมันเถื่อน (ร้อยละ 16.4) และรัฐบาล (ร้อยละ 10.3)

4.3) การเรียกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดต่างเรียกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่นี้เหมือนกันว่าเป็น “การก่อความไม่สงบ” (ร้อยละ 57.8 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 36.4 ในส่วนผู้นำความคิด) ส่วนข้อที่มีผู้ตอบรองลงมานั้น ในส่วนของประชาชนทั่วไปคือ ไม่รู้ (ร้อยละ 11.8) ในขณะที่ผู้นำความคิดจะเป็นข้อ “การละเมิดสิทธิมนุษยชน” (ร้อยละ 17.3)

4.4) ความรุนแรง

ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดต่างเห็นตรงกันว่า ถ้าความรุนแรงลดลง จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการแก้ปัญหาพร้อมกันมากขึ้น (ร้อยละ 60.7 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 82.8 ในส่วนผู้นำความคิด) แต่ในขณะที่เดียวกันก็มีความกังวลว่า หากความรุนแรงลดลงแล้ว อาจจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องไม่สนใจแก้ปัญหาอย่างจริงจัง (ร้อยละ 47.2 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 57.3 ในส่วนผู้นำความคิด) ซึ่งสะท้อนชัดเจนว่า การยุติความรุนแรงเพียงอย่างเดียวไม่ใช่สิ่งที่ผู้คนในสังคมต้องการ หากแต่ต้องการให้ผู้เกี่ยวข้องแก้ปัญหาความขัดแย้งต่อไปอย่างจริงจังด้วย แม้จะไม่มีความรุนแรงก็ตาม

5. มุมมองต่อกระบวนการสันติภาพ/สันติสุขและการพูดคุย

5.1) สันติภาพ/สันติสุข

ในช่วง 3 ปีหลังมานี้ รัฐบาลเริ่มใช้คำว่า “สันติสุข” แทนคำว่า “สันติภาพ” ซึ่งได้ก่อให้เกิดการถกเถียงถึงความหมายและนัยที่แตกต่างกันของสองคำนี้ขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่สนใจติดตามประเด็นการสร้างสันติภาพอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าคนในพื้นที่คิดอย่างไรต่อสองคำดังกล่าว

ผลการสำรวจพบว่า ในมุมมองของประชาชนทั่วไป คำว่า “สันติภาพ” และ “สันติสุข” มีความหมายโดยรวมไม่แตกต่างกันมากนัก คือ **คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้ สามัคคีกัน มีความยุติธรรมและความเป็นธรรม มีอิสรภาพและเสรีภาพ และไม่มีความรุนแรง**

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงการให้น้ำหนักความสำคัญของความหมายในแต่ละคำจากการจัดลำดับแล้ว จะเห็นได้ถึงนัยที่แตกต่างกันว่า “สันติสุข” มีนัยของการไม่มีความรุนแรง ส่วน “สันติภาพ” นั้น มีนัยของการมีอิสรเสรีภาพ ซึ่งผู้นำความคิดก็มีมุมมองที่สอดคล้องกันกับของประชาชนทั่วไปในประเด็นนี้

5.2) กระบวนการสันติภาพ/สันติสุข

เมื่อถามว่าระหว่างรัฐบาลและขบวนการ ฝ่ายใดควรปรับตัวและประนีประนอมมากกว่ากัน ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดส่วนใหญ่ต่างเห็นเหมือนกันว่า **ทั้งรัฐบาลและขบวนการควรต้องปรับตัวและประนีประนอม ไม่ใช่เฉพาะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง** (ร้อยละ 51.1 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 72.7 ในส่วนผู้นำความคิด) แต่สำหรับคนที่มีความเห็นว่าควรจะเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ต้องปรับตัวและประนีประนอมนั้น ส่วนใหญ่มองว่า น่าจะเป็นฝ่ายรัฐบาลมากกว่าที่จะเป็นขบวนการ

5.3) การรับรู้ข่าวสารกระบวนการพูดคุย

โดยเปรียบเทียบแล้ว ผู้นำความคิดจะทราบข่าวและสนใจติดตามกระบวนการพูดคุยมากกว่าประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะในส่วน of ประชาชนทั่วไปนั้น พบว่าจำนวนคนที่ทราบข่าว (ร้อยละ 51.1) กับไม่ทราบข่าว (ร้อยละ 43.1) มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับจำนวนคนที่ติดตามข่าว (ร้อยละ 45.7) กับที่ไม่ค่อยได้ติดตามข่าวหรือไม่ได้ติดตามเลย (ร้อยละ 45.9) ก็มีสัดส่วนใกล้เคียงกันมาก สาเหตุส่วนหนึ่งที่ประชาชนทั่วไปมีการรับรู้ข่าวสารที่ค่อนข้างจำกัดดังกล่าว อาจจะเป็นเพราะแนวทางการพูดคุยที่ดำเนินการในรัฐบาลนี้มีลักษณะค่อนข้างปิด ไม่มีการสื่อสารต่อสาธารณะมากนัก

แต่สำหรับกลุ่มผู้นำความคิดแล้ว เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.5) ทราบข่าวว่ามีการพูดคุยกันระหว่างรัฐบาลกับขบวนการ และให้ความสนใจติดตาม (ร้อยละ 80.9)

5.4) การสนับสนุนกระบวนการพูดคุย

ไม่ว่าจะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการพูดคุยมากน้อยเพียงใดก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่สนับสนุนที่จะใช้การพูดคุยเจรจาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา (ร้อยละ 56.1) ในส่วนของผู้นำความคิดก็ให้การสนับสนุนเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 80.9)

อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจสะท้อนว่ามีกลุ่มคนที่ไม่แน่ใจว่าการพูดคุยเจรจาจะเป็นแนวทางแก้ปัญหาได้หรือไม่อยู่จำนวนหนึ่งด้วย (ร้อยละ 26.7 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 12.7 ในส่วนผู้นำความคิด) ซึ่งคนกลุ่มนี้อาจจะกำลังรอดูท่าทีของทั้งสองฝ่ายในการพูดคุยว่าจะจะเป็นไปในทิศทางใด ก่อนที่จะตัดสินใจว่าสนับสนุนหรือไม่ก็เป็นได้

5.5) ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการพูดคุยที่กำลังดำเนินการอยู่

ต่อคำถามว่ารู้สึกเชื่อมั่นหรือไม่ว่าการพูดคุยที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้จะสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จนั้น พบว่าประชาชนทั่วไปที่รู้สึก “เฉยๆ” กับ “ไม่เชื่อมั่น” จะมีสัดส่วนอยู่สูงกว่าผู้ที่รู้สึก “เชื่อมั่น” อยู่เล็กน้อย (ร้อยละ 31.7, 29.1, และ 21.9 ตามลำดับ) ในขณะที่ผู้นำความคิดร้อยละ 50 รู้สึกไม่เชื่อมั่น ส่วนที่เชื่อมั่นว่าจะสำเร็จมีจำนวนร้อยละ 30

5.6) ข้อกังวลต่อกระบวนการพูดคุย

ประชาชนทั่วไปกังวลว่า การพูดคุยจะไม่สามารถหยุดความรุนแรงได้จริง (ร้อยละ 66.6) และอาจทำให้สถานการณ์รุนแรงขึ้นกว่าเดิม (ร้อยละ 65.3) ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ทำตามที่ได้ตกลงกัน (ร้อยละ 62.7) ไม่รับฟังความต้องการของอีกฝ่ายอย่างจริงจัง (ร้อยละ 59.9) และไม่ให้เกียรติกัน (ร้อยละ 58.6)

โดยภาพรวมแล้ว ประเด็นข้อกังวลดังกล่าวของประชาชนทั่วไปก็เป็นสิ่งที่ผู้นำความคิดกังวลเช่นกัน แต่ประเด็นที่ผู้นำความคิดกังวลมากที่สุด คือ การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่รับฟังความต้องการของอีกฝ่ายอย่างจริงจังและไม่ทำตามที่ได้ตกลงกัน (ร้อยละ 79.1 เท่ากัน) และที่กังวลมากอีกข้อคือ ไม่อยากให้รัฐเน้นแค่การยุติความรุนแรง แต่อยากให้ตั้งใจสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนด้วย (ร้อยละ 71.8)

5.7) ความหวังว่าจะเกิดข้อตกลงสันติภาพในอีก 5 ปีข้างหน้า

แม้จะมีข้อกังวลและความรู้สึกไม่เชื่อมั่นอยู่บ้าง แต่ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.6 และ 60.9 ตามลำดับ) ยังมีความหวังว่า ทั้งสองฝ่ายจะสามารถบรรลุข้อตกลงสันติภาพกันได้ภายในอีก 5 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม ก็มีผู้ที่รู้สึกไม่มีความหวังอยู่ด้วยจำนวนหนึ่งเช่นกัน (ร้อยละ 31.8 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 32.7 ในส่วนผู้นำความคิด)

6. ข้อเสนอต่อกระบวนการพูดคุย

6.1) การมีส่วนร่วมของกลุ่มพลังต่างๆ

ในแง่ของรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดมองว่าจำเป็นมากที่สุด คือ การรวมตัวกันขององค์กรภาคประชาสังคมเพื่อนำเสนอความต้องการของประชาชนต่อรัฐบาลและ ขบวนการบนโต๊ะพูดคุย (ร้อยละ 51.4 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 85.5 ในส่วนผู้นำความคิด) รูปแบบที่จำเป็นมากเป็นลำดับที่สองคือ คณะพูดคุยของทั้งสองฝ่ายมีกลไกช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน (ร้อยละ 51.3 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 82.8 ในส่วนผู้นำความคิด)

ทั้งนี้ ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเห็นตรงกันว่า การจะให้การพูดคุยประสบความสำเร็จ ได้นั้น นอกจากการทำงานร่วมกันของรัฐบาลและขบวนการแล้ว ควรเปิดโอกาสให้ผู้นำศาสนาอิสลาม อุตสาหกรรม องค์กรภาคประชาสังคม นักวิชาการ และนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติเข้ามามีส่วนร่วมด้วย (จากการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มต่างๆ 5 ลำดับแรก)

6.2) ประเด็นที่รัฐบาลและขบวนการน่าจะพูดคุยกันในขณะนี้

เมื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มจัดลำดับความสำคัญใน 3 ประเด็นแรกที่เห็นว่ารัฐบาล และขบวนการน่าจะยกมาพูดคุยกันในขณะนี้ พบว่า ประเด็นที่ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเห็นพ้อง กัน คือ เรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน (ร้อยละ 15.5 ในส่วนประชาชนทั่วไปซึ่งมา เป็นลำดับสอง และร้อยละ 14.1 ในส่วนผู้นำความคิดซึ่งมาเป็นลำดับสาม)

นอกจากประเด็นดังกล่าวแล้ว ในส่วนของประชาชนทั่วไปจะเน้นที่เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ การ สร้างอาชีพและรายได้เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ (ร้อยละ 19.4 ซึ่งมาเป็นลำดับหนึ่ง) และการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด (ร้อยละ 15.2 ซึ่งมาเป็นลำดับสาม) ในขณะที่ผู้นำความคิดจะเน้นไปที่เรื่องกระบวนการยุติธรรมและ สิทธิมนุษยชน (ร้อยละ 18.3 ซึ่งมาเป็นลำดับหนึ่ง) และการเมืองการปกครอง (ร้อยละ 18 ซึ่งมาเป็นลำดับ สอง)

6.3) การบริหารปกครอง

คำถามใหญ่ข้อหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารปกครองพื้นที่ และเป็นที่เกี่ยวข้องของหลาย ฝ่ายมาเป็นเวลานาน คือ หากต้องการจะให้ปัญหาความไม่สงบยุติลง ทางออกคือต้องให้พื้นที่นี้เป็นรัฐอิสระ แยกออกจากประเทศไทยหรือไม่ ซึ่งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาความไม่สงบจะ ยุติลงได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นรัฐอิสระแยกออกจากประเทศไทย หากรัฐบาลทำตามความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่จริงๆ (ร้อยละ 45.8 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 70.9 ในส่วนผู้นำความคิด) แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้ที่ตอบอย่างชัดเจนว่าต้องเป็นรัฐอิสระ (เอกราช) เท่านั้นอยู่จำนวนหนึ่งด้วยเช่นกัน (ร้อยละ 8.3 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 10.9 ในส่วนผู้นำความคิดตามลำดับ)

อีกคำถามสำคัญที่ตามมา คือ แล้วจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องพูดคุยกันถึงรูปแบบการบริหารปกครอง ที่เหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดส่วนใหญ่ต่างเห็นตรงกันว่า มีความจำเป็นที่

จะต้องคุยกันเรื่องการบริหารปกครองที่เหมาะสมกับพื้นที่ (ร้อยละ 58.1 ในส่วนประชาชนทั่วไปและร้อยละ 82.7 ในส่วนผู้นำความคิด) โดยรูปแบบที่อยากเห็นที่สุด คือ การกระจายอำนาจมากขึ้นด้วยโครงสร้างการปกครองที่มีลักษณะเฉพาะของพื้นที่นี้ภายใต้กฎหมายของประเทศไทย (ร้อยละ 32.4 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 62.7 ในส่วนผู้นำความคิด)

ทั้งนี้ เมื่อถามว่าควรเรียกชื่อย่อของพื้นที่นี้ว่าอย่างไร ตัวเลือกอันดับหนึ่งที่ทั้งประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเห็นว่าเป็นชื่อเรียกที่เหมาะสมที่สุด คือ **จังหวัดชายแดนภาคใต้** (ร้อยละ 43.6 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 38.2 ในส่วนผู้นำความคิด) อันดับสองคือ เรียกแยกเป็นรายจังหวัดไป (ร้อยละ 28.8 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 30 ในส่วนผู้นำความคิด) ไม่ต้องเรียกรวมกัน และอันดับสามคือ ปาตานี (ร้อยละ 5.7 ในส่วนประชาชนทั่วไป และร้อยละ 16.4 ในส่วนผู้นำความคิด)

6.4) แนวทาง/มาตรการที่คณะพูดคุยทั้งสองฝ่ายควรเร่งดำเนินการร่วมกัน

คำถามส่วนนี้จะมีทั้งหมด 15 ตัวเลือกให้ประชาชนทั่วไปและผู้นำความคิดเห็นได้พิจารณาว่าแนวทาง/มาตรการใดที่คณะพูดคุยของทั้งสองฝ่ายควรเร่งดำเนินการร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงในทางบวก ซึ่งได้คำตอบที่เรียงลำดับความเร่งด่วนตามตารางดังต่อไปนี้

	ความเห็นของประชาชนทั่วไป	ความเห็นของผู้นำความคิด
1	แก้ไขปัญหาเสาพิศ (ร้อยละ 81.3)	หลีกเลี่ยงการก่อเหตุความรุนแรงกับเป้าหมายอ่อน (ร้อยละ 93.6)
2	สร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชน (ร้อยละ 74.5)	สร้างพื้นที่ปลอดภัยในชุมชน (ร้อยละ 91.8)
3	ปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และการเยียวยาให้มีความเป็นธรรม (ร้อยละ 68.5)	แก้ไขปัญหาเสาพิศ (ร้อยละ 86.3)
4	หลีกเลี่ยงการก่อเหตุความรุนแรงกับเป้าหมายอ่อน (ร้อยละ 67.7)	กำหนดให้กระบวนการพูดคุยเป็นวาระแห่งชาติเพื่อเป็นหลักประกันความต่อเนื่องแม้จะเปลี่ยนรัฐบาล (ร้อยละ 85.4)
5	ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องวัฒนธรรม เช่น การศึกษาหรือภาษา (ร้อยละ 65.1)	ตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ความรุนแรง (ร้อยละ 81.8)
6	ตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ความรุนแรง (ร้อยละ 61.1)	ปรับปรุงการบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และการเยียวยาให้มีความเป็นธรรม (ร้อยละ 80.9)
7	ให้ผู้แทนขบวนการที่อยู่ในคณะพูดคุยเข้ามาในพื้นที่ได้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง (ร้อยละ 54)	ให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องวัฒนธรรม เช่น การศึกษาหรือภาษา (ร้อยละ 76.4)

	ความเห็นของประชาชนทั่วไป	ความเห็นของผู้นำความคิด
8	ลดกำลังทหาร (ร้อยละ 53.5)	มีหลักประกันความปลอดภัยให้กับผู้เข้าร่วมการพูดคุย (ร้อยละ 71.9)
9	มีหลักประกันความปลอดภัยให้กับผู้เข้าร่วมการพูดคุย (ร้อยละ 50)	เปิดโอกาสให้ผู้เห็นต่างจากรัฐกลับบ้านมาร่วมพัฒนาประเทศ (ร้อยละ 62.7)
10	กำหนดให้กระบวนการพูดคุยเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักประกันความต่อเนื่องแม้จะเปลี่ยนรัฐบาล (ร้อยละ 49)	ให้ผู้แทนขบวนการที่อยู่ในขณะพูดคุยเข้ามาในพื้นที่ได้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนโดยตรง (ร้อยละ 59.1)
11	เปิดโอกาสให้ผู้เห็นต่างจากรัฐกลับบ้านมาร่วมพัฒนาประเทศ (ร้อยละ 46)	ลดกำลังทหาร (ร้อยละ 49.1)
12	พักโทษนักโทษคดีความมั่นคงเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพูดคุย (ร้อยละ 38.8)	พักโทษนักโทษคดีความมั่นคงเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพูดคุย (ร้อยละ 43.6)
13	พูดคุยถึงสิทธิความเป็นเจ้าของพื้นที่นี้ของชาวมลายูปาตานี (ร้อยละ 34.6)	พูดคุยถึงสิทธิความเป็นเจ้าของพื้นที่นี้ของชาวมลายูปาตานี (ร้อยละ 40.9)
14	ยอมรับว่ามาราปาตานีคือผู้แทนของขบวนการกลุ่มต่างๆ ในการพูดคุย (ร้อยละ 28.2)	ยอมรับให้ต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยมากขึ้น (ร้อยละ 35.5)
15	ยอมรับให้ต่างชาติเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพูดคุยมากขึ้น (ร้อยละ 27.5)	ยอมรับว่ามาราปาตานีคือผู้แทนของขบวนการกลุ่มต่างๆ ในการพูดคุย (ร้อยละ 22.8)

